

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نظری بر عرصه‌ی حیات انسان از منظر توحید افعالی

خیر بودن گناه

پرسش: آیا ممکن است خدایی که جز خیر محض برای بنده‌اش نمی‌خواهد، برای او گناه

مقدّر کند و انسان هم آن گناه را مرتکب شود و تصوّر کند این لطف خداست؟

پاسخ: در جای خود^۱ بیان کرده‌ایم که اگر فرد اخلاص داشته باشد، خدای متعال نمی‌گذارد

دچار اشتباه شود و گناهی را به‌گمان اینکه امر پسندیده‌ای است، مرتکب شود. فرمود: **وَالَّذِينَ**

جَاهِدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا^۲: و کسانی که در راه ما مجاهدت کنند، به یقین آنها را به راه‌های

خود هدایت می‌کنیم. خداوند نمی‌گذارد کسی که خالصانه تلاش می‌کند، گمراه شود و چیزی

را اشتباه بگیرد.

همچنین گفتیم، در فعل اختیاری دو عنصر وجود دارد؛ یکی نیت و عزم ما و دیگری عملی

که بعد از عزم و تصمیم به‌دست ما جاری می‌شود. هیچ‌کس حق ندارد نیت گناه و تصمیم

۱. نگاه کنید به: طیب، شراب طهور، ص ۳۲-۳۴ و سرّ حق، ص ۸۸.

۲. سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۶۹.

عصیان در برابر خداوند داشته باشد. انسان در این حوزه کاملاً مختار است و وظیفه‌ی او قصد و نیت طاعت و فرمانبری از حضرت حق است؛ اما فعلی که در نهایت از شخص صادر می‌شود، با هر نیتی، چه طاعت و چه معصیت، چون به اذن الله صادر شده حتماً خیری در آن است، چه برای دیگران و چه برای شخصی که عمل به دستش انجام شده است.

در عملی که در پی نیت گناه انجام شده است، نیت گناه خطرناک و زیانبخش و باعث تشدید خودفراموشی و موجب عذاب و محرومیت است؛ اما فعلی که در پی آن نیت ایجاد می‌شود می‌تواند برای خود فرد سازنده باشد؛ او را از غرور و تکبر و عجب نجات دهد؛ عیب‌ها و ضعف‌های ناشناخته‌ی درونش را به او بشناساند؛ او را چنان از گناه هراسان کند که یک‌بار که دستش با آتش گناه داغ شد، برای همیشه از آن پرهیز کند و ... پس فعل مترتب بر آن تصمیم می‌تواند در جهان خارج برای خود فرد آثار مثبتی داشته باشد؛ اما تصمیم برگناه، برای او زیانبار و موجب مسؤولیت و کیفر است. اگر هم فرد، بنده‌ی معاندی باشد، استدراج و امهال است و خداوند او را به خود واگذاشته است تا یک‌باره به حسابش برسد و با حوادث سخت و سهمگین دنیوی یا عذاب‌های دردناک و الیم اخروی به درمان او پردازد. پس خواستن و تصمیم بر معصیت کار ماست و خیر نیست.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فُرْجَهُمْ

